

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In die festo visitationis Mariae

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

nec dubium est, quin æque absonas opiniones de Christo protulissent, ac alii homines, doctrinæ Christi rudes. Sic & tu nunquam dextrè respondebis, nisi antè sufficienter in articulis fidei instructus fueris.

Ne proinde pigeat te, conciones sacras sedulò invisere, devotè auscultare, & domi quoque sacram Scripturam evolvere, & in illa scrutari. Veniet aliquando, crede mihi, tempus, ubi in examen vocaberis, quod fiet aut in mortis agone, vel certè in extremo iudicio. Disce igitur in tempore nètum turpiter stes fortè.

III. *Bona fama stude.* Christus interrogat discipulos suos: Quem me dicunt, homines esse, Filium hominis? Quo ipso nos instruit, ne rumore vulgi & publicam famam planè contemnamus, sed perscrutemur, quæ de nobis sit hominum opinio. Bona enim conscientia nobis est opus, propter nos ipsos, bona fama propter proximum, ut Veteres dixerunt. Qui hominum famam susque deque habent, eos gentiles quoque pro homine futili nul-

liusque pretii habuere. Melius est nomen bonum, quàm unguenta preciosa, Eccles. 7. v. 3. Hinc Siracides c. 42. v. 15. 16.

Si verò famæ integritate gaudere vis, vide ut genuinus Christianus, & filius Dei vivi sis: Vive proindè ut Christianum decet, insiste vestigiis Christi, quæ in vita & passione, in doctrina & opere tibi reliquit, exhibe te talem, qualem pium & obsequentem filium Dei decet: hoc modò non tantùm in hoc mundo coràm hominibus bonam famam consequeris: sed & nomen tuum pòst mortem perennabit. Die enim novissimo iudex vivorum & mortuorum, in confesù SS. Trinitatis, coràm Angelis, Archangelis, omnibusque electis, imò Diabolis quoque & damnatis, sed in horum confusionem & ignominiam, nomen tuum amplissimis laudibus ornabit, teque in gaudium Domini tui introducet, ubi nominis tui memoria nunquam obliterabitur, siquidem in libro vitæ scriptum permanebit in æternum.

Fiat id per Christum, Dominum & Servatorem nostrum, Amen.

IN DIE FESTO VISITATIONIS MARIE.

Evangelium Luc. 1. v. 39. -- 56.

EXORDIUM.

Spiritualis illa Ecclesiæ Sponsa, de Sponso suo ait: Ecce, Dilectus meus venit saliens in montibus, transsiliens colles, Cant. 2. v. 8.

In quibus verbis Ecclesia Christum compellat, est enim amicus sive Dilectus

ejus, aut *naturaliter*, quia humanam naturam, carnem & sanguinem ille adsumsit, quo respectu nos omnes Christi consanguinei, ipse autem cognatus noster factus est, unde etiam Goel noster aliquoties in Scriptura appellatur, Genes. 48. vers. 16.

9999

Esa.

Esa. 59. v. 20. Hiob. 19. v. 25. hoc verò nomen tam arctam consanguinitatem indicat, quâ quis obstructus est proximi sanguinem & necem vindicare, ut constat ex Num. 35. v. 19. sicut & hâc ipsa ex causa, Servator noster redemit nos, de manu infernalium latronum, & quia nos fauciaverant, Luc. 10. v. 30. ultus est nosmet, exspolians principatus & potestates, traduxit confidenter palàm, triumphans illos in seipso, Col. 2. v. 15.

Aut Christus Ecclesiæ suæ Dilectus est *spiritualiter*, ratione spiritualis communionis, quam per *unionem mysticam*, quæ per verbum & Sacramenta fit, nobiscum habet, quò collineant verba Petri, dicentis: quod per cognitionem Christi, quæ ex verbo & Sacramentis oritur, divinæ confortes naturæ efficiamur, 2. Petr. 1. v. 4. De hoc Dilecto ait Ecclesia: *Ecce, venit saliens in montibus, transiliens colles*: quo innuitur, quod Ecclesiæ suæ subvenire festinet, eamque ex omnibus tribulationibus eripiat, ut promisit Psal. 91. v. 14, 15.

Hæc verba quoque non inconcinne in hodiernum diem festum applicari possunt, quo Maria abiit in montana ad cognatam suam Elisabetham. Maria enim jam tum Servatorem mundi, in utero suo obumbratione Spiritus sancti conceperat, ut Gabriel ipsi prædixerat, Luc. 1. v. 35. hunc super montana ferebat sub corde materno, cujus adventum Johannes saltu fideli gratulatur, conclusus adhuc in utero materno Elisabethæ, ut prælecta Pericope indicat. Verè tum Elisabetha dicere potuit: *Ecce, Dilectus noster venit, saliens in montibus, transiliens colles.*

Non pro Instituti ratione videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis,

Quemadmodum Sol, quando ortus est, non potest abstrusus manere, sed cuilibet se conspiciendum exhibet, radios suos de se spargit, & tanto splendore refulget, ut totum aliquod hæmispherium illuminet, nec est, qui se abscondat à calore ejus, Psal. 19. v. 7. Eodem modo comparatum est cum *Christo*, qui est *Sol justitiæ*, Malach. 4. v. 2. *lux mundi*, quæ illuminat omnem hominem, Joh. 1. v. 9. *oriens ex alto*, Luc. 1. v. 78. postquam enim in utero castissimæ Virginis Mariæ, post præcedentem annunciationem Gabrielis per sanctissimam suam conceptionem ortus erat, ecce! velut Sol non amplius abscondi potest, sed altius montana transcendit, ut Elisabeth, & Johannes, in utero materno adhuc conclusus, super adventu & ortu ejus exultent, & quasi spiritualiter calefcant à divino ejus gratiæ calore: Johannes etenim nondum natus, saltu hunc orientem gratiæ Solem salutatur. Mater quoque ejus Elisabetha, per Spiritum sanctum, tanquam radium Solis justitiæ, Sap. 7. v. 25. fovebatur, ut repletur Spiritu sancto. Idem hic justitiæ Sol Christus, in B. matre Mariâ peculiarem fidei calorem accendit, ut ex singulari animæ exultatione præclarum suum Magnificat insonet, Deumque pro gratiâ & beneficiis suis laudet & celebret.

Querela respicit

I. P. 4-

I. *Papisticam Mariæ Deificationem*, quæ ex institutione hujus festi apparet, utpote quod anno Christi 1441, in Concilio Basiliensi sub Eugenio Pontifice, in honorem B. Mariæ Virginis institutum est, quam invocandam statuit, ut, sicut olim pedibus suis montes conculcaverat: ita Turcam viribus suis illa conculcet, qui eo tempore magno successu contra Christianos bella gerebat. Quid hoc aliud est, quàm Deam & omnipotentem adjutricem Mariam constituere? Qui enim homini tribuit, quod omnipotentis divinæ tantùm competit, ex illo Deum facit. Sic enim Jacob: Num pro Deo ego sum, qui privavit te fructu ventris tui? Gen. 30, v. 2. Atqui in prædicto Concilio à Maria sollicitatur ejusmodi res, quæ in Dei omnipotentia versatur, videlicet liberatio de manu hostium. Hinc ergo sequitur quod Dea constituatur in Papatu. Deus enim solus est, qui dat salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium, qui oderunt nos, Luc. 1. v. 71. Ipse solus, in quo aggredi exercitum, & in quo transgredi murum valemus, Pf. 18. v. 30. Auxilium nostrum à Domino, qui fecit cælum & terram, Pf. 121, v. 2.

Originem Deificationis Mariæ reperimus Jerem. 44. v. 16. ubi mulieres Judaicæ thymiana adoleverunt Melechæ cæli, & libarunt ei libamina, quam idololatriam tanto fervore propugnarunt, ut Jeremiæ contradixerint his verbis: Sermonem, quem locutus es ad nos in nomine Domini, non audiemus ex te &c. Quid per hanc Melechæ cæli intellexerint, Solem, Lunam aut Venerem, non certò constat. Vulgatus Interpres reddidit *Reginam cæli*, quæ, ut probabile est, in formâ mulieris

Deo, æterno cæli Regi, velut Regina adjuncta fuit.

Licet autem Jeremias per severas suas conciones execrandam hanc idololatriam tandem aboleverit: attamen Satanas superius ille Hæresiarcha, eandem renovavit, siquidem in Arabiâ tempore Epiphaniï mulieres inventæ, quæ ad exemplum mulierum Judaicarum, Mariam tanquam Reginam cæli veneratæ, ei honorem soli Deo debitum, obtulerunt. Imprimis in sellâ quadrata puro linteo operata, statis temporibus panem posuerunt, & in nomine B. Mariæ sacrificarunt, postea verò panem illum, comederunt.

Et quamvis Epiphanius magno zelo idololatriam hanc refellerit, & suppresserit, attamen ea in Papatu rursus emerfit, siquidem Jacobus de Voragine palàm scripsit: Quod vanæ mulieres dixerunt de Lunâ, nos exponamus de ista Reginâ Jerem. 44. Debemus Reginæ nostræ sacrificare corpora nostra per mortificationem, & libare ei corda liquida, per quandam lacrymarum compassionem, & offerre sibi placentas, h. e. conscientias mundas &c.

Trahit itaque hæc idololatria originem non à Deo, sed à superstitiosis mulieribus Judaicis, quod ipsi B. Mariæ improbat, imprimis quod hodierno die auxilium ejus contra Turcas imploratur, quod soli Deo unicè competit, juxta illud: Invoca me, in die tribulationis, & eripiam te, & glorificabis me, Psal. 50. v. 15.

II. *Calamitatis gravidarum considerationem*, cui juxta divinam legem subjectæ esse coguntur, Gen. 3. v. 16. Hinc quando mulieres fructu ventris à Deo benedicuntur,

plerumque in principio magnas moleftias sentiunt, ut expetientia probat. Et licet Maria magnâ alacritate novendecim, fivè ut Gerson fupputat, viginti quatuor miliaria fuper montana iter facit, quia fine peccato conceperat, & portabat tale onus, à quo ipfa portabatur, nec ejusmodi moleftias, ut aliæ mulieres fenfit: Similiter Elifaberha faltu Johannis in utero non incommodata eft, fi quidem erat motus extraordinarius, & non nifi divinitus factus, unde Ambrofius: *Hæc exultatio facta eft divinitus in infante, non humanitus ab infante.*

Attamen, fi quod modo ordinario & naturali fieri amat, dicere fas eft, non fine magna moleftia eſſe folent gravidæ, non modò *in partu*, ubi sæpè vita & mors concertant, & mors obtinet, exemplo Rachel, Gen. 35. v. 18. fed & *ante partum*, ubi varia accidentia & dolores illis obveniunt, ut in Rebeccâ apparet, Gen. 25. v. 22.

Hæc omnia à peccato proveniunt, nifi hoc per mulierem introductum fuiſſet, Deus procuraffet, ut fætum fine dolore & tuliffet, & peperiffet: At poftquam Eva cum filiabus ſuis peccavit, omnes gravidæ multis doloribus ſubjectæ ſunt, ut sæpè genas lacrymis rigent, querentes: Iccirco ego plorans, & oculus meus deducens aquas; quia longè factus eft à me conſolator, recreans animam meam, Thren. 1. v. 16.

Interea Chriſtianæ matronæ prædictas moleftias non pro iræ divinæ indicio reputent, fed pro paternâ caſtigacione, ſiquidem Deum diligentibus omnia in bonum cooperabuntur, Rom. 8. v. 28. Dolores itaque antè, in, & poſt partum ſexui fœmineo inſerviunt, contrâ *ſadam ſuperbiam*, cui

ille maximè deditus eſt, ut apparet in Evâ, quæ quia Deo aſſimulari cupiebat, contrâ Dei interdiftum delinquebat, Gen. 3. v. 6. præterea & in *externo cultu* ſuperbiam ſuam produunt, in plicaturâ capillorum, circumdatione auri & indumenti, 1. Petr. 3. v. 3. Verùm in recordatione dolorum mulieribus, revocent ſibi ad animum verba Sitacidis: *Quid ſuperbit terra & cinis?* Sir. 10. v. 9. ſic deſiſtent à peccatis, 1. Petr. 4. v. 7. Inſerviunt quoque iisdem ad *probationem patientiæ & pietatis*, quando in illis fiduciam ſuam in Deum non abjiciunt, fed dicunt: *Dominus veniens veniet, & non tardabit*, Hab. 2. v. 3. ſiquidem novit ſuos è calamitatibus eripere.

III. *Languidam in pietatis viâ feſtinationem.* Maria abiit in montana *metâ ſervatoris*, cum feſtinatione. Unde diſcimus, quod in viis Domini non conſiſtere, fed cum alacritate progredi debeamus, ſi bravium accipere velimus, 1. Cor. 9. v. 24. Nemo enim mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt Regno Dei, Luc. 9. v. ult. Verùm multi conſiſtunt, nec procedunt, fed reſpiciunt ut uxor Lothi, quæ verſa eſt in ſtatuam ſalis, Gen. 19. v. 26.

De Athlantâ virgine memoratur, quod nò modò formoſiſſima, fed & celeris pedibus fuerit, ut nemo curſum ejus antevertere potuerit. Pulchritudo autè ejus incitavit juvenem, ut curſu cum ipſa contenturum ſe offerret, hâc lege, ut ſi anteverteret eam, ipſa ejus eſſet. Virgo conditionè accepit, nò ſi poſſe rata, ut quis ipſi in currendo palmam præriperet. Verùm juvenis hanc dolum excogitavit, aſſumtisq; tribus pomis aureis, illa in currendo abjiciebat, quæ cum Athlanta tolleret, longè ipſi antecurrebat.

Quan-

Quando adhuc hodiè ad destinatum scopum persequimur, ad braviu[m] supernæ vocætionis in Christo Jesu : Satanæ poma aurea voluptatis projicit, ut illis inesciati, in cursu & alacritate nostra retrahamur :

1. *Pomum copia*, ut nos in montem excelsum abducatur, ostendens nobis omnia Regna mundi & gloriam eor[um], sicut Christo Servatori contigit, Matth. 4. v. 8. Natura quippe terrenis adeo capimur, ut de spectis cælestibus obrizo dicamus: Fidia mea, Job. 31. v. 24. hoc pomo remoratus est Achan, Jos. 7. v. 21. item Judam Proditorem, Matth. 26. v. 26.

2. *Pomum gloriæ*. Hoc pomo multi capiuntur, ut cogitent cum Nebucadnezare: in cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, Esa. 14. v. 14. Hoc pomum objecit Herodi, Act. 12. v. 22.

3. *Pomum luxuriæ*: quo ipso multa millia pellicit, ut cum divite Epulone quotidie splendide epulentur, deinde ne guttulâ aquæ potiri queant, qua linguam suam refrigerent, Luc. 16. v. 24.

Ecce! hæc tria poma Dæmon infernalis objicit nobis, multisque cursum sistit: Sed quilibet festinanter currat, ne serius veniat, & tempus gratiæ prætermittat, ut virgines fatuæ. Alias experietur, quod in proverbio dicimus: Tardè venientes, malè sedentes, nempe in sellâ fervente, in stagno ardente sulphure & igne, Apoc. 21. v. 8. Festinate verò & currite, ut comprehendatis braviu[m], 1. Cor. 9. vers. 24. attingentes patriam, ubi πολίτευμα vestrum est, Philipp. 3. vers. 20.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit
 I. *Ex gratiosa Spiritus sancti in utero matris presentia*, de qua Elisabetha testatur, inquiens: quod ad salutationem Mariæ, infans in utero suo præ gaudio exultaverit. Hæc exultatio non fuit motus naturalis, sed supernaturalis ab ipso Spiritu sancto profectus, sicut Gabriel Archangelus ad Zachariam dixerat: quod Spiritu sancto replebitur adhuc, ex utero matris suæ, Luc. 1. vers. 15. Unde Ambrosius præclare ait: *Vocem prior Elisabetha audivit, sed Johannes prior gratiam sensit.*

De Jeremia dicit Deus: Priusquam formatem te in utero, novi te, Jer. 1. v. 5. Et Paulus de seipso asserit: quod segregaverit se Dominus ex utero matris suæ, & vocaverit per gratiam suam, Gal. 1. v. 15. Verum Johannes hanc prærogativam præ omnibus obtinet, quod non modo, sicut Jeremias & Paulus ad munus Propheticum & Apostolicum, ad officium Baptistæ & Præcursoris Messiæ in utero matris destinatus & vocatus: sed & Spiritu sancto extraordinarie in eo repletus fuerit.

Colligimus inde, licet infantes in utero matris rationis usu destituantur, tamen non obstare, quo minus Spiritus sanctus peculiari ratione fidem in iis accendere possit, Imò, quia ratione nondum uti possunt, ideò Spiritus sanctus fidem in ipsis facilius accendere potest, quæ est rerum non apparentium, Ebr. 11. v. 1. siquidem ex ore infantium & lactentium Deus sibi laudem perficit, Psal. 8. v. 3.

9999 3

Quod

Quod consolationi esse potest parentibus in eo casu, ubi quandoque infantes in utero materno, in partu, antequam Baptismo tingantur, expirant; Quia enim & vita & mors à Deo sunt, Sir. 11. v. 14. Deus autem non vult ullum perire, 2. Petr. 3. v. 9. certi esse possumus, tales infantes non damnari, siquidem Christus ipse ait: Non est voluntas ante patrem vestrum, qui in cœlis est, ut pereat unus de pusillis istis, Matth. 18. v. 14. Unde & David in morte filioli ante circumcisionem occumbentis, salutare hoc solatium arripuit: Quamvis ille non revertatur ad se, tamen se vasurum ad eum, 2. Sam. 12. v. 23. Talis enim sine culpâ suâ baptismo privati, & nondum nati infantes, à fœdere Dei minus excludendi sunt, siquidem Deus non modo noster, sed & seminis nostri Deus futurus est, Genes. 17. v. 7.

II. Ex Spiritu sancti in sexu fœmineo efficiendâ. In prælectâ Pericope expresse memoratur, quod repleta sit Spiritu sancto Elisabeth, & ex animo lætata de mysterio incarnationis æterni Filii Dei. Ex quo consequitur, pias mulierculas æque ac viros templa Spiritus sancti esse posse, in quibus habitare, & gratiam suam exerere ille velit, sicut hoc ipsum probant exempla, extra hoc, mulieris Cananæ, Matth. 15. v. 25. hæmorrhousæ, Matth. 9. v. 22. item mulierculæ illius, quæ exclamavit in populo: Beatus venter, qui te portavit, & ubera, quæ suxisti, Luc. 11. v. 27. nec non matronarum piarum, manè ad sepulchrum Christi proficiscentium ad unguendum corpus ejus, Marc. 16. v. 1. Quin & exempla prostant in Hist. Eccles. quod & fœminæ & virgines propter Evangelium dira

supplicia pertulerint, & constantes in mortem usque perseveraverint, id quod virtus Spiritus sancti præstitit, qui in illis, tanquam vasculis infirmioribus, 1. Petr. 3. v. 7. virtute sua earum infirmitatem perfecit, 2. Cor. 12. v. 9.

Agneta castissima illa virgo, plena Spiritus sancti erat, cum ad mortem abduceretur; & quia genas ejus rubor tinxerat, carnifex quærebat ex illa, an ebria esset? Cui responderebat: non temulenta sum, sed sanguis Christi purpuravit genas meas.

Hoc solatio fulciat se sexus fœmineus, adversus petulantissimos sycophantas qui illum convitiis proscindere & contumeliose traducere non erubescunt. Non minus templa Spiritus sancti vos estis ac viri, siquidem non modo Zacharias sed & uxor ejus Elisabetha, Spiritu sancto repleta est. Christus enim non pro maribus duntaxat, sed & pro fœmellis sanguinem suum profudit, quod præfiguratum est per B. Mariam Virginem & Johannem Evangelistam, qui sub cruce Christi stantes, totum quasi genus humanum repræsentarunt, Maria mulieres, & Johannes masculos. Utrumque enim sexum sanctificavit Christus sanguine suo. Hinc apologiam Christus edidit pro muliercula, corpus suum unguento pretioso inungente, Matth. 26. v. 13. & consolatus est mulieres mortem suam lacrymis prosequentes, Luc. 23. v. 28. Quæ clarè indicant, quod pias quoque mulierculas sibi apprimè commendatas habeat, quibus etiam primum resurrectionem suam manifestare voluit, Marc. 16. v. 9.

Hinc elucescit: Non esse discrimen apud Deum, inter masculum & fœminam, Gal.

Gal. 3. v. 28. & licet alias illæ sint vafcula infirma, at tamen vi dictorum, funt habitacula Spiritus fancti, & cohæredes gratiæ vitæ, 1. Petr. 3. v. 7. unde & vitam inftituant, ut fanctas decet, funt modeltæ, caftæ, fobriæ, domus curam habentes, benignæ, fubditæ viris fuis, ut non blphemetur verbum Dei, 1. Tim. 2. v. 9. Confer Tit. 2. v. 5.

III. *Ex fingulari Dei beneficentiâ, quam exhibet*

1. *Famelicofaturando.* Efuriens enim, canit Maria, implevit bonis, & divites dimifit inanes. Hoc fpiritualiter intelligendum, de iis, qui juftitiam efuriunt & fitiunt, Matth. 5. verf. 6. Hos faturat cœlefti manna verbi falvifici, ut vitam habeant, & abundantius habeant, Joh. 10. v. 11. Qui verò inopiam fuam non agnofcunt, dicentes: dives fum, locupletatus, & nullius egeo, Apoc. 3. v. 17. inanes relinquit: nam qui non habet, & quod putat fe habere, auferetur ab eo, Luc. 8. v. 18.

2. *Lafpos fublevando.* Nam fufcepit, inquit, Ifrael puerum fuum, ut memor efferet mifericordiæ. In Græco eft vox ἀντιλαμβάνειν, quæ fignificat labanti fuccurrere, & manum porrigere. Tum temporis enim miferia Ecclefiæ Ifraelitiæ erat conditio, Pharifæi fermento doctrinæ fuæ omnia corruperant, ut deficerent Sancti, Pfal. 12. v. 2. & omninò videretur, quali Deus oblitus effer Ecclefiæ fuæ, & fervum fuum Ifrael planè abjeiffet. Verum cum fpec apud plerofque ferè decollaffet, ecce, Deus memor erat mifericordiæ fuæ, & ficur Pater, quando videt puerum cafurum, utramque manum extendit, eundemque adjuvat: Ita fufcepit puerum

fuum Ifrael, & ulterius Ecclefiam fuam contrà omnes portas inferorum potenter defender, Matth. 26. v. 18. Zach. 2. v. 58.

3. *Promiffionem roborando.* Ita enim Maria concludit hymnum fuum: Sicur locutus eft ad Patres nostros, Abraham & femini ejus in fecula. Refpicit his verbis ad promiffionem Abraham factam, & pofttea omnibus feculis repetitam quod ex eorum femine Meffias fit oriundus. Hanc dicit, impletam effer, in miffione Filii, & conceptione ejusdem in utero virginali, nec dubium effer, quin quod incepit, ad finem perducturus fit. Celebrat proinde *veritatem Dei*, quem impoffibile effer mentiri, Ebr. 6. verf. 18. fed veritatem in æternum fcrvat, Pfal. 146. verf. 6. fcrvat, quod promiffit, implet, quod prædixit. Efa. 46. v. 12.

Confide igitur promiffionibus divinis, & noli abjicere animum, licet quandoque differantur, veniens veniet, & non tarda-bit, Hab. 2. v. 3. Dic cum Regio Pfallte: Tibi dixit cor meum: quærite faciem meam: faciem tuam Domine, requiram, Pfal. 27. v. 8. Id quod certiffime faciet, juxta promiffionem fuam, Pfallm. 91. v. 15. Conturbata funt viscera ejus, miferans miferabitur tui, Jer. 31. v. 20.

Promiffiones Dei funt fortiffima vincula, quibus constringitur à nobis, ne elabatur. Simfon dirupit vincula & funes, quibus Philiftim ipfum ligaverant, iisque expedit, fe, Jud. 16. v. 9. Verum vincula divinarû promiffionum, Deus ipfe vi divi-næ veritatis folvere non potest, fed ligatur & tenetur iisdem. Omnes enim promiffiones Dei funt in Chifto Etiam, & Amen, 2. Cor. 1. v. 20.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regulis, ut sunt,
 I. *Humilitati ftude*. Hanc difcemus à Maria, quæ animi humilitatem conteftatur

1. *Erga Deum*, refpectu cujus abjectam ancillam fe vocat. Sic & nos humiliemur fub potenti manu Dei, ut nos exaltet in tempore vifitationis, 1. Petr. 5. v. 6.

Exemplo fit Abraham, Genef. 18. v. 27. David, 2. Sam. 7. v. 18. Paulus, 1. Cor. 15. v. 10. Hæc humilitas magnam exaltationem gignit, ut & Maria fatetur, inquiens, Deus exaltravit humiles. Quod B. Maria ipfa experta eft, quæ ex abjecta ancilla Θεοτόκος evafit, Luc. 1. v. 35. Esther, quæ ex derelictâ orphana in Reginam exaltata, Esther. 2. v. 16. Quod ipfum & Moſes, Joſeph, Daniel, aliique probant.

Hæc confuetudo Dei eft, qui quidem in altis habitat, & tamen humilia respicit in cælo & in terra: erigit de pulvere inopem, & de ſtercore exaltrat pauperem, ut collocet eum cum Principibus, cum Principibus populi ſui, Pſal. 113. v. 3. ſeqq. contrâ verò diſpergit ſuperbos mente cordis ſui, iterum Maria canit. Id quod Pharao, Nabuchodonofor, Haman, Vaſthi, aliique plures compererunt. Superbiam proinde, neque in tuo ſenſu, neque in tuo verbo dominari permittas, in ipſa enim initium ſumſit omnis perditio, Tob. 4. v. 14.

2. *Ergà proximum*. Maria non modo è Regia ſtirpe orta erat, ſed & Salvatorem mundi ſub corde gerebat, nō ignara, quod Mater Meſſiæ futura ſit; non hinc criſtas eigit, ſed conjicit ſe in pedes, iter faciens ad

Elifabetham, quæ potius ad illam ſe conferre debuiffet. Sic Maria in omnibus humilitatem conteftatur, ad eò ut non vereatur Elifabethæ tres integros menſes ſervire, & in te familiari operam ſuam commo- dare. Similiter & nos affecti ſimus, ut honore invicem nos præveniamus, Rom. 12. v. 10. Chriſtus ipſe tanquam exemplar humilitatis diſcipulorum pedes lavat, Joh. 13. v. 5. hinc invitat nos, inquiens: Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde, Matth. 11. v. 29. Veſtigia ejus legit Paulus, 1. Cor. 15. v. 9. ſeqq. Eph. 3. v. 8. Obſervailud Siracidis: Quanto magnus es, humiliate in omnibus, & coram Deo invenies gratiam, Sir. 3. v. 20.

II. *Pietati incumbere*. Maria hîc nobis exemplum præbet, quando ad pietatem ſuam indicandam, præclaro hymno magalia Dei celebrat, & ita pietatem conteftatur,

1. *Externè*, dum os ſuum reſolvit in laudem Dei, linguam movet, & laudem Dei extollere valdè operoſa eſt.

O Optimi! non eoncedite, ut illa ſola canat: ſed concinite, & labiis jubilantibus celebrate Deum, Pſ. 63. v. 6. Inveniuntur, qui magis muti ſunt, quam piſces, quando in Eccleſia Dei laudes Pſalmis & hymnis celebrantur. Hi Spiritum Mariæ non habent, quæ peculiari Zelo laudes Dei enarrat, nec confunditur in laude ipſius, Sir. 51. v. 29. Sic Spiritus ſanctus otioſus eſſe non vult, ſed negotioſus in Pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus, Eph. 5. v. 19. Pſal. 92. v. 2.

2. *Internè*. Neque enim ſaltem os aperit, ſed & animam & ſpiritum, h. e. omnes animi nervos & ſenſus intendit, ut & ipſi laudem Dei concelebrent.

Idem

Idem nobis observandum, si Deo sacrificium gratum offerre velimus. Non enim veniet in conspectum ejus hypocrita, Job. 13. v. 16. Quando igitur os canit & cor aliorum vagatur, Deo placere nequit. Homo videt ea, quæ apparent, Dominus autem intuetur cor, 1. Sam. 16. v. 7. Dic ergo cum Davide: Benedic anima mea Domino, Psal. 103. v. 1. hæc jucunda, decoraque laudatio, Psal 147. v. 1.

III. *Officiositatem cole.* Hæc innuitur in prælecta Pericope, quando in calce Evangelii dicitur: Mansit autem Maria cum illâ, quasi mensibus tribus, & reversa est in domum suam.

Procul dubio per hoc tempus Elisabethæ ministravit, & in œconomia ipsam fideliter adjuvit. Hinc conspicimus, quam laudabilis sit *officiositas* quâ alteri inservimus, si quidem hæc Maria propterea insigniter commendatur.

Hoc Christianismus noster requirit, qui nos constringit, ut alter, alteri serviamus

ex virtute, quam administrat Deus, 1. Pet. 4. vers. 11. sumus enim invicem membra: Non potest oculus dicere manui: Operâ tuâ non indigeo: aut iterum caput pedibus: Non estis mihi necessarii, 1. Cor. 12. v. 21.

Christus ministrabat discipulis suis, lavando pedes eorum, Dominus servis, magister discipulis, nobis dansexemplum, ut quemadmodum ille fecit nobis, ita & nos faciamus, Joh. 13. v. 15.

Maximus exhibeat se, quasi minimus esset, in exantlatione Christianorum officiorum, exemplo primorum Christianorum, de quibus in Actis pluribus legitur. Hoc si fecerimus, nos Christi discipulos esse, demonstrabimus, Johan. 13. vers. 53. & palam propterea die ultimo à Christo commendabimur, & introducemur in Regnum, paratum nobis ab exordio mundi, Matth. 25. v. 4.

Quod nobis largiatur SS. Trinitas, Amen.

IN DIE FESTO JACOBI MAJORIS APOSTOLI.

Evangelium Matth. 20. v. 20. -- 23.

EXORDIUM.

CUm Josepho nunciaretur, quod agrotaret pater suus, ille assumptis duobus filiis, Manasse & Ephraim, patrem suum invisit, procul dubio ut benediceret his duobus filiis: quod & Jacob impositione manuum suarum fecit, Gen. 48. v. 1. seqq.

In prælecta Pericope duorum filiorum Zebedæi mater accedit Christum, cum per-

cepisset, quod brevi moriturus, & discipulis suis aliisque familiaribus valedicturus esset: rogans, ut sedere faciat filios suos duos unum ad dexteram suam, & unum ad sinistram in Regno suo, antequam discedat.

Verum quia petitio ejus iniqua erat, & illa ad alium scopum tendebat, quam Josephus cum duobus filiis suis, non impetrabat benedictionem à Christo, ut Josephus

rrrr

phus